

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vakar L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hova a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. Daradics Félix.

Laptulajdonos: VAKÁR L.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor. (Külföldre 20 K)

Félévre 8 kor. Negyedévre 4 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adnak vissza.

A kenyér

a háboru keserves könnyekkel áztatott keserű kenyere az állam kezében van. Az állam veszi át a véritatta föld minden termését s ő osztja ki mindnyájunk között. A háboru előtt gépiesen mormoltuk le a Miatyánkot, hogy add meg nekünk a mindennapi kenyereket, ma a kenyér utáni fohászunk legáhitatosabb imádságunk lett, a melyet remegő aggodalommal, szivszorongva mondunk el mindennap. A szükösen ki szabott, sanyaru kenyeret az államtól kapjuk nap-nap után. Valamikor bőségben volt a kenyér és a szegény nép azzal pótolta a húst, a zsirt és minden egyebet. De mivel pótolja ma? A kenyér is drága és nem jut több, mint amennyi okvetlenül szükséges s egyformán kapja meg az ő kicsire kiporciózott adagját a szegény, akinek másra, husra, zsirra nem telik és a gazdag, a bőségben vájkáló, akinél a kenyér csak mellékes és csak arra kell, hogy a hústól és egyéb erősen tápláló ételekkel elkényeztetett gyomrát el ne rontsa. Ti gazdagok és dúslakodók, akiknek éléskamrájában roskadnak a polcok a féltett élelmi kincsek terhétől, nézzétek meg a szegények siró nyomorát és mondjátok meg igaz lelketekre, helye seu van-e ez így?

Ez az állam, amely eddig csak a bűnösöknek, de most már a kenyér ki osztása által mindenkinek élete-halála, egészsége, munkaereje felett gyakorol döntő ítélőszékét, nem éri-e, hogy itt az egyforma mérték a legnagyobb egyenlőtlenség.

Abitatos hálaimát kell rebegnük a véresen komoly háborus helyzet végzetlen bölcsességének, amiért az emberek ellátását az állam kezébe adta és nem bizza rá az ádáz önzés és fékezett nyereségvágy fekete kezeire. De miért nem él az állam ezzel a mérhetetlen nagy hatalmával úgy, hogy az elosztó igazságnak öröme teljék bele. Miért nem ad a nyomorban szinylődőknek kétszer, háromszor sokszorannyi kenyeret, mint azoknak, akiknek a kenyér nem főtáplálékuk és miért nem adja a vagyonok, milliók, bőségek boldog birtokosainak sokszorosan drágábban az élelmet. Hány százezer ember él itt e hazában, akinek édesmindegy, hogy a kenyér kilója két-három, vagy négy korona és hány millió van olyan, akinél a kenyér árának fillérei is nyomasztó terhet, kínzó gondokat jelentenek?

Méhészeti tanfolyam Csikszeredán.

Csikszereda, 1918. aug. 13.

Az oláh betörés által legérzékenyebben sújtott vármegyénkben végeszakadatlan a rekonstrukció jelszavát halljuk és annak mielőbbi megvalósítását követeljük.

A rekonstrukciónak csak egyféle helyes értelme lehet: helyrehozni és teljesen pótolni az ellenséges betörés és hadművelet okozta károkat. A normalis gazdasági élet helyreállítása másként el nem képzelhető. Ez felel meg a közteherviselésnek és jogegyenlőségnek. Mig mi saját testünkkel védjük az ország belső, ellenségtől érintetlen részeit, az alatt az általunk megvédett országrészekben nagy vagyonok keletkeztek, mi pedig apáintól öröklött és véres verejtekkel szerzett vagyonunk legnagyobb részét elvesztettük.

Az államnak célja és kötelessége a teljes kártérítés és ezzel a normalis gazdasági élet helyreállítása kell hogy legyen. Az adózó polgárság azon részének volna kötelessége megfizetni kárainkat, mely az ellenségtől nem szenvedett és a háborus konjunkturák következtében nagy vagyonhoz jutott.

Franciaország törvényhozása már kimondta a teljes kártérítés kötelezettségét és azt törvénybe iktatta. A francia állam tehát megvédi polgárait és ha hadműveletet következtében károkat szenvedtek, megfizeti azokat.

Mi a rekonstrukciónak egy kis részéről akarunk ezuttal szólni. Az ellenséges betörés, mint ismeretes, tönkre tette vármegyénk virágzó méhészetét. Fájdalmas e veszteség főként azért, mert vármegyénkben méhtenyésztéssel a törekvő, szorgalmas kisemberek foglalkoztak, kik között is első helyen derék tanítóinkat, lelkeszeinket és kisgazdáinkat említjük.

A méhtenyésztés a háboru alatt a nemzetgazdaság egyik igen fontos tényezője lett, bár fontossága a háboru előtt is igen nagy volt. Az élelmiszerek felhasználásával jövedelmezősége igen nagy mértékben megnövekedett. Annál nagyobb a károsodás, mely méhtenyésztőinket az ellenséges betörés következtében érte.

A Csiki Lapokban annak idején megnyugvással olvastuk, hogy tönkretett méhészetünk rekonstrukciója és fellendítése érdekében megalakult a vármegyei méhészegyesület. A megalakulás a lehető legszorosabb körülmények között történt. Sikerült megnyerni az ügynek a vármegye vezető férfait, élén a főispánnal és olyan lelkes, agilis tisztikart alakítani, mely a rekonstrukció megvalósítására kész és elegendő tetterővel rendelkezik.

Az egyesület elnöke Szabó István képezde tanár, ki ismert egyszerűségével és agilitásával nemcsak megnyerte a közönség teljes bizalmát, hanem ráirányította vármegyénk méhtenyésztésére az illetékes legfelsőbb körök figyelmét és biztosította messzemenő támogatásukat. Értesülésünk szerint a földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy Csikvármegyében egy állami méhészeti telepet létesít. Az előmunkálatok azonnali megkezdését már elrendelte. Olyan nagy vívmány ez, melyért az egyesület vezetőségét a legnagyobb elismerés illeti.

A méhésztelep helyének kijelölése és a további teendő megbeszélése végett augusztus 20-án városunkba érkezik a földmívelésügyi miniszter kiküldöttje és délután 4 órakor

a vármegyeházán értekezletet tart. Másnap megtörténik a méhésztelep helyének kijelölése is.

A vármegye, a város és a méhészegyesület vezetősége illo fogadtatásban részesíti a kiküldött ministeri tanácsost, ki ez útjában alapos információt szerez a méhtenyésztés rekonstrukciója érdekében nyújtandó állami segítség mérvéről, szükségességéről és meghallgatja az egyesület ez irányu előterjesztéseit.

Igen fontosnak tartjuk, hogy vármegyénk közönsége méhtenyésztésünk fontosságát átérzeze és aziránt a legnagyobb érdeklődéssel viseltessék. Ez adja meg az alapot arra, hogy az állam hathatós segítséget nyújtson és vármegyénkben a méhtenyésztést soha nem látott virágzáshoz, méhtenyésztőinket pedig tekintélyes jövedelemhez segítse.

A földmívelésügyi miniszter a méhkaptárak kiutalásával már megtette az első lépést, az állami méhésztelep létesítésével pedig vármegyénknek határozottan olyan előnyt nyújtott, mely jelszavak helyett a legnagyobb jóindulatot és tettekkészséget bizonyítja.

Ha közönségünk nagyobb fokú érdeklődést és kedvet mutat a méhtenyésztés iránt, az állami méhészteleppel kapcsolatban kaptárkészítő, műlépkészítő és viaszosvásznat előállító gyár létesül, a mi vármegyénk egy újabb igen fontos gazdasági előnyt jelent.

A méhcsaládok kiutalása tavasszal fog megtörténni és ugyanakkor minden befejező intézkedés megtörténik arra nézve, hogy vármegyénk méhtenyésztésére, a réginel nagyobb méretekben, meginduljon és fellendüljön.

A miniszter szeptember vagy október havában ingyenes méhészeti tanfolyamot is rendez Csikszeredán, melyre jelentkezni e hó 25-ig kell. E tanfolyamot az érdeklődőknek különös figyelmébe ajánljuk.

Méhészetünk rekonstrukciója oly szépen indult meg, hogy a közönségnek nemcsak kötelessége; de saját érdeke a mozgalmat szíves lellekkel támogatni.

Az egyesület vezetősége fáradhatatlanul dolgozik és legnagyobb elismerésre méltó munkát végzi. Minden reményünk megvan, hogy méhészetünk rekonstrukciója a legsikeresebben és a leggyorsabban befejezést nyer. Támogassuk tehát a vezetőséget és egyesületet, mert ez reánk nézve igen fontos gazdasági előnyt jelent.

Nőkérdés.

Irta: dr. Kovács Józsefné.

Ez a fogalom, hogy nőkérdés, nagyon régi keletű. A nőnek az állami társadalmi és családi életben való elhelyezkedésével, illetőleg az azokba elfoglalt helyzetével mindig foglalkoztak — azonban többnyire csak férfiak. Különös jelenség, hogy nőinket ez a dolog sokkal kevésbé érdekelte, mint a férfiakat, annál inkább, mert hiszen a nőről, a lányról, az asszonyról van szó. Ujabb időben azonban ez a közöny határozottan csökkent. A nők is kezdenek nyitott szemmel nézni a világba s látják, hogy az ő helyzetükön csak úgy lesz javítva, hogyha ők maguk is megértve és belátva a helyzet komoly voltát, összetartva, erős akarattal munkálkodnak annak javításán. Mert hogy a nő mai helyzete javításra szorul, bizonyítja legjobban, hogy nőkérdés régóta van s hogy ezzel a férfiak foglalkoztak, tehát ők látják, és látták már régebben is a nő tarthatatlan helyzetét.

A nők helyzetének megváltoztatására többféle irányú próbálkozások történtek és folyamatban vannak azok állandóan. Azonban eddig komoly és alapvető eredményeket bizony alig mutathatunk fel. Nem mondom, hogy semmi változás nem történt a nő mai helyzete és az egy-két évtizeddel előbbi helyzete között, azonban ez még nem jelenti azt, mintha ez a haladás a nők lelki világát teljesen kielégítte volna. A haladás főként a női munka elismerésében és értékelésében nyilvánkozik, de milyen női munkatér? Az olyan téren, ami a nőt a családi életből kifelé viszi, ami a nőt a kenyérkereső pályára felé tereli, tehát az önálló keresetképes tanult nőket éri első sorban az elismerés és pedig csak azért, mert produktív munkát képesek végezni s ennek eredménye — az életfentartáshoz szükséges anyagi eszköz — kézzel fogható. Ez az elismerés teljesen jogosult s kívánatos, hogy ezen a téren is a fokozatos haladás meglegyen. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a nő társadalomnak azt a — még mindig nagyobb és jelentékenyebb számot képviselő részét — amely nem saját keresetéből él, amely nem önállóan rendezte be életét, hanem családi körben mint anya, feleség, háziasszony, gyermeknevelő teljesíti kötelességét. A nőknek az a csoportja, amely a családban találta fel és teljesíti a legszentebb és legnehezebb kötelességét, minden esetre érdemel annyi megbecsülést, tiszteletet és elismerést, mint az a másik csoport, amely a felelősséget a kötelességet csupán csak saját magáért vállalta s nem pedig családért gyermekért, hazáért. Nem akarom szembeállítani a kenyérkereső nő és családanya helyzetét, sem pedig egyiket a másik rovására előnybe helyezni, ennek nem volna semmi célja; itt csak annyit akarok röviden bemutatni, hogy az annyit lenézett és megvetett s kevésbé becsült családanyai és háziasszonyi állapot korántsem oly csekély értékű, mint azt a felületes szemlélő gondolná. Az emberek ezreinek felfogása, hogy a feleség helyzete könnyű, hiszen a férj tartja el; külső gondjai a világgal nincsenek; a háza négy falán belül ur s más gondja akár ne is legyen, mint a gyerekei és a háztartás. Mondom, ez a felületes szemlélő álláspontja lehet. Azonban ha más oldalról is vizsgáljuk ezt a kérdést, s az eddig még ismeretlen és homályban levő oldalait megvilágítjuk, akkor igazán más a képzetünk róla.

Első sorban is a családanyai, háziasszonyi, nevelői és háztartási munkakört épen olyan értékűnek kell tulajdonítani, mint más egyéb foglalkozási területeket. Tévedés azt hinni, hogy a piczi gyermeket gondozni, a nagyobb gyermeket vezetni, s a felnőtt gyermeket ellenőrizni mind olyan feladat, ami semmi előtanulmányt, előrelátást és megfontolást nem igényel. Ezt hangsúlyozni eléggé nem lehet, hogy első sorban minden anyának elsőrendű szakszerűen képzett gyermekgondozó nőnek és gyermeknevelőnek kell lenni.

Ez tehát az első lépés ahhoz, hogy valaki a tökéletes anya címet elnyerje. Hogy pedig ezeket a tudnivalókat megszerezhesse, ahhoz megfelelő gyermekgondozónői tanfolyamot kell elvégeznie s azonkívül gyermekkertekben, óvodákban a fejlettebb gyermek vezetéséhez szükséges tudnivalókat gyakorolni. Ha ez az előképzettség meg van, akkor tudom fog a fiatal anya elbánni tudni a piczi gyerekeivel, nem fog megijedni attól, hogy miként fogja a csecsemőt, mert előzetes tanulmányok alapján tisztában van a gyermek fizikumával, szükségleteivel stb. A gyermekkertekben és óvodákban való gyakorlat pedig azért nélkülözhetetlen, mert ezáltal már két-három éves kortól kezdve helyes irányban és helyes alapon vezethetjük a gyermeket s mire iskolába kerül ügyes, bátor, élénk gyermek lesz belőle, nem pedig félénk s bátortalan, ami az iskolai nevelést is jelentéktelen hátráltatja. A családanya harmadik és legfontosabb, de egyúttal legnehezebb feladata a felnőtt gyermeke vezetése és ellenőrzése. Ehhez magának az anyának is a folytonos haladással és szellemi élet fejlődésével lépést kell tartani, mert egyébként a gyermeke túlhaladja s ez az első fok ahhoz, a nem ritka esethez, amikor a növekvő tanuló gyermek lassankint eltávolodik az anyától; a szellemi kapcsolat megszűnik anya

és gyermeke között, mert az anyának vagy nem volt képessége lépést tartani a fejlődő gyermekével és a korrál, vagy nem vette magának azt a fáradságot, hogy ezt megakadályozza. A szellemi kapcsolat lazulása és végül megszűnése szülő és gyermek között az esetek 99%-ban be szokott következni s ez természetes folyamat is s a szülő elöregedése s a gyermek fejlődésének várható eredménye. Azonban intelligens, előrelátó szülő felátva ezt, törekedjen a szellemi kapcsolat minél tovább való fenntartására, mert csak addig tarthat befolyásra igényt a gyermekkel szemben, amíg a szellemi fölénye tart, azontul nem. Sajnálatos jelenség, hogy az anya és gyermek szellemi eltávolodása sokkal hamarabb jelentkezik általánosságban, mint az apa és gyermeke közötti. Ennek az az oka, hogy lányaink először is sokkal kevesebb élettapasztalattal lépnek a házasságba mint a férfiak s ennek folytán nem is érdeklődnek a világ szellemi fejlődése iránt. Ezzel szemben élénk ellenvetés nyilatkozhatik meg az asszonyok részéről, hogy t. i. nem érnek rá magukat művelni a sok háztartási dolog miatt. Ebben igazuk is van. Azonban ez nem olyan dolog, hogy ezen segíteni ne lehetne. Sőt kötelessége is minden intelligens nőnek, hogy a háztartási élet mai lehetetlen helyzetén javítani igyekezzék, mert ezzel nemcsak a maga és családja helyzetét könnyíti, hanem a társadalomnak is hasznos szolgálatot tesz.

Hogy azonban egy háziasszony a háztartását a mai kor igényeinek megfelelően tudja berendezni és vezetni, ahhoz rendszeres tanulmányokat kell végezni. Épen úgy el kell végezni a háztartási iskola 2 vagy 3 esztendőjét, mint pl a kereskedelmi iskolában a három évet hogy az érettségi bizonyítványt megkapja. S ha a szülők sajnálják a kereskedelmi iskola vagy tanítónő képző költségeit, akkor áldozzanak a háztartási iskola elvégzésére is. A legtöbben erre azt válaszolhatnák, hogy háztartási iskolát fölösleges látogatni hiszen minden lány az anyja oldala mellett megtanulhat főzni, takarítani, mosni, vasalni. Bizonyos mértékben jogos is ez a felfogás, de csak ott, ahol semmi mód és alkalom nincs szakszerű háztartási kiképzés elsajátítására. A házi tanuláshoz az a hátránya, hogy igen egyoldalú. A legtöbb háztartás úgy van berendezve, és vezetve, amint azt anyáink nagyanyáinktól tanulták; a fejlődés, haladás, egyszerűsített systematikus rendszer jelleit a legtöbb esetben nem találjuk meg s így a ma lánya is csak azt tanulja meg, a mit otthon lát. Pedig a mai háztartás teljesen más alapokon nyugszik, mint a régié. A mai háztartásban a főzés kémia; a takarítás, szellőztetés higiénia; a mosás vegytan; már tudnunk kell a tápszerek összetételét, kalória értékét s tápláló erejét, ismernünk kell a gyermek kosztját a beteg ember étrendjét, szóval a diétát; fontos a lakás tisztántartása és szellőztetése, mert tudnivaló, hogy a friss levegő az egészség, tisztaság egyik életföltétele; a mosásnál ismernünk kell a vegyi és tisztító szereket, mert csak így bántathunk el a ruhával szakszerűen, csak így nyerhetünk kifogástalan fehérneműt s ezáltal kerülhetjük el, hogy a színes, pamut, selyem, posztó ruháinkat tisztítóba küldjük s rengeteg pénzt fizessünk értük; vasalásnál, mosásnál felhasználhatjuk a gáz és villanyerőt ami jelentékeny pénz és időmegtakarítást jelent s tisztá.

Mindezeket egy régi háztartásban a legritkább esetben tanulhatja meg a lány: ezen kívül egyike a legfontosabbaknak, hogy tudjon egészségtaut, ismerjen egyes házi gyógyszereket s első segélynyújtásban is gyakorlott legyen. Egy modern háztartás nyugópontja pedig végül a háztartási könyvtár. E nélkül nincs takarékos és gazdaságos háztartás. Végül a varrás szabás, foltozás szintén elengedhetetlen tudnivalói az igazi háziasszonynak.

Mindezeket összegezve láthatjuk, hogy művelt, modern családanya illetve háziasszony, aki szakszerű képzettségei alapján legalább is a fenti mértékben megfelel kötelességeinek mindenesetre megérdemel annyi elismerést és megbecsülést mint bármelyik pályán önállóan élő nő. Tevékenysége és hatásköre sokkal nagyobb mint az önálló nőnek s mindenképpen megérdemli az egyenlő elbánást.

A határkiigazításról.

A bukaresti békeszerződés óta állandóan riasztó hírt kell hallanunk a határkiigazítás munkájának stagnálásáról.

Voltak híreink, amelyek fegyveres beavatkozásról szóltak. Kalandos hír jelent meg Mária oláh királyné szinpadias bucsuzkodásáról, aki végig csókolta azon kisdudokot, akik a visszacsatolt területekkel együtt elszakadnak majd Oláhországtól s magyar állampolgárokká lesznek. Cáfolni sem próbálták a hírt, hogy Ferdinánd oláh király visszacsatolt területen, a csaihói kalugereknél nyaral.

Most meg kirobant a régóta rebesgetett hír, hogy a visszacsatolt területek faállományát s az azon területeken épült és mozgatható házakat felszedik és elviszik.

Hogy mennyi igaz e hírekből vagy meennyivel több igaz: nem kutatjuk.

Nekünk feltűnő, hogy a magyar határkiigazítását nem magyar állami szervek végzik, hanem csász. és kir. Határbizottságok. Lehet, hogy valahonnan előhuznak egy elavult törvényt s azt mondják, hogy a magyar jog szerint kell eljárni ezen csász. és kir. hatóságoknak, — hamarjában nem is kutatunk egy ilyen törvény után — de mi azt mondjuk, hogy ha volt valaha ilyen törvény, hát azt most kell sutba dobni. Nem a bizottságok ellen van kifogásunk, de a csász. és kir. ellen.

Arra sem vagyunk kíváncsiak, hogy Bukovina határán is csász. és kir. Határbizottságok működnek-e; de azt egyenesen helytelennek és megengedhetetlennek tartjuk, hogy Magyarország területi kérdésében erőszakosan közössé tett szervek járjanak el.

Bizonyos aggodalommal hallottuk, hogy az oláh békeszerződés ratifikálása özre marad. Tudjuk, hogy nem kárpótlás nekünk az oláh invázióért a határkiigazítás, különösen ha tisztában vagyunk azzal, hogy a török hódoltság előtt, sőt azután is jóval beljebb volt a magyar határ a mainál s ha tudjuk, hogy itt nem annexióról, hanem terület „visszacsatolásról” van szó.

Az Ausztriával nehezen viselt közösségnek egy új típusa s egy új közös territorium hontakozik ki előttünk. Mielőtt begyökeresednek s átmenne a köztudatba s mielőtt káros hatásait jobban éreztetné kell tiltakoznunk ellene.

Egy oláh államférfi nyilatkozata szerint, ha a békeszerződést valaki revízió alá akarja venni, lehangosabban Oláhország tiltakozni ellene. Azt nem értjük, hogy ezek után miért kell halogatni a békeszerződés ratifikálását s a tényleges határkiigazítást?

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését, melyen dr. Tolnay Lajos főispán elnökön és Fejér Sándor alispánon s az előadókon kívül Szabó György, Orbán János, T. Nagy Imre, dr. Fodor Antal, dr. Pál Gábor, id. Pál Gábor vettek részt.

Az alispáni jelentést Szász Lajos főjegyző terjesztette elő. Jelentésében tájékoztatta a bizottságot a gabonaátvételi eljárás és az ellátatlan lakosság ellátása ügyében előadta, hogy a közlelmzési miniszter több vaggon élelmiszert küldését helyezte a vármegye ellátatlan lakossága részére kilátásba s ezen kívül a vármegye egész feleslege az itteni ellátatlanok ellátására fog fordítani.

Orbán János felvetette a kérdést, hogy mi lesz a román béke folytán ideszakadt lakosság élelmzésével. Fejér Sándor alispán kijelentette, hogy mindaddig míg a kérdéses területeknek a vármegyei közigazgatás részére való átadása meg nem történik, azok lakosságának élelmzéséről nem gondoskodhatik.

Szabó György főesperes szóba hozza a lakosság körében mostanában szárnyra kelt rémhíreket, mire a közigazgatási bizottság megállapította, hogy ezeknek semmi alapja nincs s az elnök főispán fel is kérte a bizottság összes tagjait, hogy a lakosságot a legszelebb körben nyugtassák meg.

Dr. Elthes Gyula árvaszéki elnök jelentése szerint a csiksomlyói árva- és szeretotházban

megüresedett helyekre hadiárvaik részére a pályázatot kihirdette. Az árva-házat a katonaság immár visszaadta s ez alkalomból 117 ágyat adományozott teljes felszereléssel az árva-ház részére. A törvényhatósági hadigondozó bizottság 11 hadiárva részeseitett az 1918-19. tanévre ösztöndíjban azokon kívül, akik azt már a múlt évben megkapták és annak élvezetében jövőben is megmaradnak. A bizottság az ágyak átengedéseért Bartha Albert vezérkari ezredes főszállásmesternek köszönetét fejezte ki.

Dr. Veress Sándor t. főorvos jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok rosszabbodtak, a csikvármegyei kórház berendezése folyamatban van, a kiutalt államsegély figyelembevételével. Örömmel vette tudomásul a bizottság, hogy a vármegye főispánja a főorvos előterjesztésére az erdélyi királyi biztoshoz a vármegye egészségügyi viszonyainak javítása érdekében részletes előterjesztést tett.

Schuster Olivér kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a román betörés folytán szükségessé vált adóleírások iránt a királyi bizottság felhívására a javaslatot megtette.

Kohányi Gyula kir. tanfelügyelő bejelentette a jövő tanév kezdete alkalmából előforduló tanítványváltozásokat s jelentést tett a tanítók ruházattal való ellátására megindult akcióról, majd kérésére felterjesztést tett a bizottság az üres segédtanfelügyelői állás betöltése iránt. Néhány fegyelmi ügy és államsegély kérvény letárgyalása után a bizottság elfogadta a kir. tanfelügyelő javaslatát a csikvármegyei r. kath. el. isk. tanítónő lakpénz illetménye ügyében, melyben annak kiszolgáltatására az egyházközség köteleztetett.

A kir. államépítészeti hivatal főnökének és a gazdasági felügyelő jelentését a főjegyző terjesztette elő. Az utak ügyében a bizottság felterjesztést tett, hogy a katonaság a megígért fedanyagot szállítsa le.

A gazdasági felügyelő jelentése kapcsán Szabó György főesperes javaslatot tett a csikvármegyei földművelés-iskola bevonásával a hadi- és katonai gazdasági kiképzése ügyében. A bizottság az indítványt a gazdasági egyesületnek és a gazdasági felügyelőnek adta ki a vármegye gazdasági programjának kidolgozására részletes javaslatot végett.

Dr. Pál Gábor indítványára felírt a bizottság a vármegyei magánjavak érdekében előállított hadiszolgáltatási és egyéb hadikárok részletes felvételére állami erdészeti szakemberek kiküldésére iránt.

Az ülés d. u. 5 óra után ért véget. (ot).

Gál Sándor államtitkár és Ugron Gábor királyi biztos vármegyénkben.

Gál Sándor belügyi államtitkár és Ugron Gábor v. b. t. t., erdélyi királyi biztos a román betörés okozta károk megtekintése és azok sürgős helyreállítása iránt az illetékes tényezőkkel helyszínen folytatandó megbeszélés végett körutra indultak Erdélybe. Az államtitkár kíséretében utaznak Gáspár Arthur dr. és Jendrassik Alfréd miniszteri tanácsosok és titkára Barthely Tibor miniszteri fogalmazó, a királyi biztos kíséretében vannak Rozsnyay Dévid trvszki bíró és Sigray István mérnök. Meghívás folytán résztvettek még az uton Györfy Gyula és Urmánczy Nándor országgyűlési képviselők. A bizottság folyó hó 13-án Maroshévízen volt, a honnan 14-én reggel Borszék, Gyergyóholló, Tölgyes, Remete és Ditróra mentek. Mindenütt megsejmeltek az épületkárokat, az államtitkár meghallgatta a főszolgabírók és jegyzők jelentéseit valamint előterjesztéseit a helyreállításra vonatkozólag, melyet azután beható megbeszélés tárgyává tettek. Kiterjedt ezenkívül a bizottság figyelme az élelmezési viszonyokra is.

Folyó hó 14-én este Gyergyószentmiklósról érkeztek, a város lakossága a Szilágyi-féle vendéglőben rendezett társasvacsorát a vendégek tiszteletére. A nagy számban megjelentek nevében Görög Joachim plebánus üdvözölte a vendégeket és adta elő kéréseiket, melyek főleg abban csúszosodtak ki, hogy a kártérítések teljes összegben és legsürgősebben utaltassanak ki.

Folyó hó 15-én reggel a bizottság Romániába ment és az ujonnan hozzánk csatolt községeket tekintette meg, melyek tudvalevőleg legnagyobb részt le vannak rombolva. A bizottság ezután Gyimesbükkre ment, hol a nagyrészen elpusztult Rakottyás telep felépítése tárgyában folytatott megbeszélést a helyi tényezőkkel, majd Gyimesközéplek, Szépvíz, Rákos, Madéfalva, Taplocza és Zsögöd községekben levő épületkárokat szemlélte meg. — 15-én este a bizottság városunkba érkezett. 16-án reggel a helyi illetékes tényezők, meghívott polgárok társaságában megsejmeltek a városunkban levő tűzkárokat. Majd utána a városházán értekezlet tartott a felépítés tárgyában.

Gál államtitkár megnyitó beszédében bejelentette a kormány azon eltökélt szándékát, hogy a román betörés okozta összes sebeket behegeszteni kívánja, illetőleg úgy a kártérítés mint újraépítést legsürgősebb feladatának tekintti. Gáspár Arthur min. tanácsos és Ugron András nyug. főispán, csikvármegyei kormányhatósági megbízott ismertették a kormány eddigi rendelkezéseit, mely után vita indult meg, melyben résztvettek Balogh Géza takp. igazgató, ifj. Pál Gábor ügyvéd és Orbán János gyógyszerész.

Az értekezlet után az államtitkár Csikszereváros lakosságának küldöttségét fogadta. A küldöttség nevében annak egyik tagja előadta, hogy a vármegye közgyűlése múlt hó folyamán felirattal fordult a kormányhoz, melyben azonban — államérdekek esetleges sérelmére tekintettel — nem vétetett fel sok olyan tény, melyek a Csikvármegyei hadikárok nagyságát s azok keletkezésének okait kellően megvilágították volna. Ez okból az államtitkárnak bizalmasan tudomására juttatta, a hadjárat alatt a lakosság óriási károsodását előidéző tényeket és sérelmeket, melyeket ma még sajtó útján nyilvánosságra hozni nem lehet.

A küldöttség szónoka legfőképpen arra mutatott rá, hogy a katonaság a lakosság távolléte alatt igénybe vette a terményeket, takarmányt, élelmi készleteket, gazdasági felszereléseket, butorokat s minthogy mindezekről a visszarendelt közigazgatási hatóságoknak elismervényeket át nem adott, ezzel lehetlenné volt téve, hogy a károsultak a törvény által előírt teljes megtérítést követelhessek hadiszolgáltatás címén. Minthogy a hadiszolgáltatási költségek Ausztriával közösen viselendők, Csikvármegye óriási kára kimaradt e közös megtérítésből, mert a kényszerű távollét folytán a törvénybe biztosított jogát érvényesíteni, a saját csapataink által való elvételt bizonyítani nem tudja. Felhozta a küldöttség szónoka azt is, hogy nagy károsodás érte a lakosságot a katonai beszállásokkal, a megállapított hadiszolgáltatási összegek késedelmes kifizetésével stb. A menekülés előtt elkövetett hibákra és mulasztásokra is, melyek a károsodást nagyban fokozták, felhívta az államtitkár figyelmét. Beszéde végén azon kérelmet terjesztette elő, hogy a leégettnek elvesztett összes ingóságokért megállapított károk azonnal és minden más károsultat megelőzően kársegély címén kiutaltassék; a többi közül azoknak, kiknek megállapított hadikára 50.000 kor.-t meg nem halad, a megállapított teljes összeg, azon károsultaknak pedig, kiknek ezen felül káruk van, 50.000 kor.-ig kársegély címén utaltassék ki, míg a hadikárok kérdése törvényhozási uton elintézését nyerne.

A küldöttség szónoka egyuttal átadta írásba foglalva az előterjesztett kérelmet és a felhozott indokokat. Az államtitkár ur válaszában hangoztatta, hogy a kormányt informálni fogja a most bizalmasan eléje terjesztett tényekről, melyeket eddig részben nem ismert és kijelentette, hogy mindent megtesz a lehető segélyezés iránt. Ezután az Országos Ügyvéd-szövetség Csikvármegyei Osztálya tisztelgett az államtitkárnál, ki előtt dr. Kovács Albert terjesztette elő az ügyvédek kérelmét.

Végül a város polgársága nevében Dávid Ignác banktisztviselő üdvözölte az államtitkárt, ki válaszában kijelentette, hogy a kormány a hadikárok megtérítésében elmegy addig a határig, a melyet az államháztartás helyzete csak kibír. Az eddig történt esetleg sérelmes intézkedések ellen bárkinek módjában áll annak orvoslását kérni. — Délben a Kossuth-étterem

nyári termében dr. Tolnay Lajos főispán adott ebédet a vendégek tiszteletére, a melyen résztvettek az állami hivatalok vezetői, a vármegye főbb tisztviselői és város polgárságának képviselői. Az ebéd, melyen az érdekelteknek alkalom volt közvetlenebbül értekezni egymással, üdvözlő beszédek nélkül folyt le. Délután a bizottság Szentlélek, Mindszent, Bánkfalva és Kotormány községeket tekintette meg, hol a főszolgabírókn kívül Incze Domokos országgyűlési képviselő is várta őket. Este a bizottság visszaérkezett Csikszerevárosra, honnan 17-én reggel tovább ment Udvarhelyre.

Örömmel tölt el bennünket, hogy a végső fokon illetékes tényezők belátván a mi sérelmeink fontosságát közvetlenül igyekeznek azokat megismerni és kijavításukra vonatkozó intézkedéseket közvetlenül megbeszélni.

A bizottság útjának különben csak előzetes tájékozódás volt a célja, de már is közölhetjük, hogy a vidéki községek felépítésére vonatkozólag megállapodott a bizottság abban, hogy a kormány anyaggal látja el a leégett lakosságot és megfelelő munkacélt bocsát rendelkezésére.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter Keresztes Antal csikszerevárosi m. kir. állatorvost a VIII. fizetési osztályba főállatorvossá nevezte ki.

— **Ujabb megérkezett kársegélyek.** A belügyminiszter ur leküldötte újabb Csikszentdomokos, Szenttamás, Karcfalva és Csikcsatószezen károsultak kársegélyeit.

— **Az új tanév kezdete.** A főgimn. igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a tanév megnyitása — a kórház megkésétt, kiköltözködése miatt — nem a miniszteri rendelet időpontjában, hanem később, szept. hó közepén lesz. Az erre vonatkozó tudnivalók: 1. Javítóvizsgák aug. 31-én. 2. Magántanulók írásbelije szept. 2-án, szóbelije 3-6-án. 3. Javító érettségi vizsgát 9-én. 4. A tanulók beírása 12., 13., 14-én. 5. 16-án reggel 8 órakor Veni Sankte és törvényolvasás.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter Gereczke Sándor segédmérnököt a IX. fizetési osztályba erdómérnökké nevezte ki.

— **Házasság.** Szobodeczky B. Aladár városi főszámvevő és Demény Karolina f. hó 13-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Halálozás.** Nyujtói Jancsó István m. kir. főerdómérnök, 45 éves korában, házassága 8-ik hetében Fehértemplomban elhalt. Holttestét hazaszállították Kézdivásárhelyre és folyó hó 8-án helyezték örök nyugalomra.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Balás István állami végrehajtót a temesvári pénzügyigazgatóságnál a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a csikszerevárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

— **Eljegyzés.** Kurta János eljegyezte özv. Miklós Jánosné, szül. Sostorics Szidóniát, a csikszerevárosi „Európa” szálló közbecsülésben álló bérőjét.

— **Hadikár bejelentés tölgyesi járásban.** A gyergyótölgyesi járásfőszolgabírája felhívja a járás lakosságát, ugyszintén a még vissza nem térteket, hogy akik még nem adták be hadikáraikat, azt azonnal nyujtsák be az illetékes község előljáráshoz, mert a tárgyalások befejezés előtt állanak.

— **A román juhok új ára.** Romániából tudvalevően háromszázezer juhot hozott le a magyar állam, hogy főképpen ezzel pótolja Erdély kipusztult juhállományát. A romániai juhok szétosztása már megkezdődött az erdélyi megyék falvaiban s egyes községek az előjegyzett juhot már meg is kapták. Ugy látszik azonban, hogy valamelyes változás állhatott be a helyzetben, mert a vételárak a régebbi megállapodástól eltérően a következők: 150 korona tetszés szerint választva, 115 korona korlátolt választás mellett, 105 korona választás nélkül: báránnyok darabonként 70-80 koronás árban kaphatók.

— **A dohánykiszárus engedélyek bevonása.** Az országban a trafikengedélyeket a pénzügyigazgatóságok bevonják, hogy a hadi- és kórházi károsultak, árváknak és rokkantoknak adják ki. Természetesen a trafikengedélyek bevonása körül a pénzügyigazgatóságok a kellő tapintattal járnak el.

— **A termelők takarmánygazdálkodása.** A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy gazdasági szükséglet címén október 1-től 1919. május 15-ig egy darab két éven felüli szarvasmarha, vagy egy darab 2 éven felüli ló, két darab 2 éves szarvasmarha, vagy két drb 2 éves ló, négy drb 1 éven aluli szarvasmarha, vagy négy drb 1 éven aluli ló, végül 10 darab juh vagy kecske után hónapoként két métermázsza természetes szálas takarmány, vagy tavaszszalma vehető számításba, illetve oldható fel zár alól. A tenyészállatok és oly tehenészetekben, levő fejőstehenek részére, a melyek tejtermelésüket a közfogyasztás céljára lekötötték, a meglévő készletek arányában darabonként és hónapoként további 0,5 métermázsza szalastakarmányt lehet számításba venni. Egyéb-ként a szalastakarmány és tavaszszalma felesleg igénybevételéről szóló rendelet végrehajtásaképpen a földművelésügyi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságok első tisztviselőihez, hogy haladéktalanul kezdjék meg szalastakarmány és tavaszszalma felesleg igénybevételét. A rekvizitálást elsősorban azoknál a termelőknél kezdik meg, akiknél nagyobb anyaszéna és mesterséges szalastakarmány készletek vannak. Egy másik utasításában arról értesíti a miniszter a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy akik az eddig vásárolt szalastakarmány és alommennyiségre kötött adásvételi szerződésekhez hozzájárulását kívánják, ezt szeptember elsejéig az Állat és Takarmány Forgalmi R. T.-nél bejelenteni tartoznak.

— **Vasúti szállítást torlódás elkerülése.** Az őszi vasúti szállítási torlódások elhárítása érdekében felhívjuk a szállító érdekeltség figyelmét, hogy minden okvetlenül nem szükséges szállítás elkerültesék, szállítmányok tehát biztos cél nélkül ide-oda ne küldessenek, hogy a szükségletek lehetőleg közeli helyekről szereztesse be, mely módozat mellett a vasut az egyes esetekben kisebb mértékben vétetvén igénybe, általában nagyobb teljesítést fog végezhetni, hogy az egymást keresztező szállítások okvetlenül mellőztesse.

— **Krudy Gyula regényt írt a „Déli Hírlap”-nak.** A „Déli Hírlap” augusztus 10-iki vasárnapi számában kezdte el közlését Krudy Gyula „Az utitárs” című regényének, amely a kiváló és népszerű író mesterműve. „Az utitárs” lebilincselő érdekessége, gyönyörű magyar regény, az utolsó esztendő legnagobb jelentőségű irodalmi alkotása. A Lázár Miklós szerkesztésében megjelenő „Déli Hírlap” ezzel a regénnyel még kedvesebb barátja lesz a közönségnek, amelynek ragaszkodása adta meg a „Déli Hírlap” szenzációs sikerének, óriási példányszámának lehetőségét. A „Déli Hírlap” előfizetési ára egy óra 2,80 K., 1/2 évre 7,50 K., egész évre 30 K. Egy szám ára 12 fillér.

— **Ipari bíróságok és munkáskamarák.** A kereskedelmi miniszter elnöklésével legutóbb a kereskedelmi miniszteriumban szaktanácskozás volt, a melyen az ipari bíráskodásról szóló törvényjavaslat lényege az, hogy a munkaadók és alkalmazottak között felmerülő jogellentéteket külön ipari bíróságok döntsék el, a melyek szakbíráóságok lesznek. Az ipari bíróság élén egy magasabb állású bíró áll, mellé lesz rendelve két ülő és pedig egy a munkaadók és egy az alkalmazottak részéről. Az ipari bíróságok feladat körébe tartozik még a kollektív munkaviszály esetén a békéltetés megkísérlése is. Ugyancsak ezen a tanácskozáson tárgyalták a munkáskamarák felállításáról szóló javaslatot is. E szerint a kamarák feladata lesz pontos statisztikai adatokat készíteni a munkásmozgalmakról, a munkabérek nagyságáról, a munkás egészségügyi viszonyokról, a sztrájkmozgalmakról. Ezek a statisztikai adatok lesznek majd alapjai a jövőben a megalkotandó törvényhozási és kormányhatósági intézkedésnek. A munkáskamarák feladata lesz szociális ügyekben való véleményezés, esetleg kezdeményezés, ezenkívül foglalkozni fog békéltetéssel is.

— **A hadi nyereségadó kulcsa.** A pénzügyminiszter körrendeletet adott ki a jövedelemadó és hadinyereségadó előírásának elrendeléséről. A körrendelet részletesen előírja a pénzügyigazgatóságok feladatait s eljárásuk módját. A hadinyereségadó kulcsát a következőkben állapítja meg: az adó a jövedelem többlet első megkezdett, 10.000 koronája után tíz százalék, a következő megkezdett 20.000 korona

után már tizenöt százalék, mely 200.000 koronáig minden további 20.000 korona 25, 30, illetve 35 százalékáig emelkedik. Egy millió korona után a hadiadó 60%. Az adó azonban nem a végösszeg gyanánt kimutatott hadijövedelem után, hanem a rendelethez csatolt osztályonkénti részösszegek után fizetendő. A hadijövedelmet a következőképp állapítják meg: Megállapítják az adózó 1917. és 1913. évi jövedelmét. A két jövedelem közti különbség a hadinyereségadó alapja. Ingatlannál azonban még figyelembe veszik a háborus jövedelem többletet is.

— **Táncmulatság Szépvízen.** A csikmegyei hadiárvaik főkegelyezése javára dr. Márton László járási főszolgabíró, a Ferenc József-rend lovagja védnöksége alatt 1918. aug. 24-én (szombaton) Szépvízen, a Deák György-fele nagyvendéglő helyiségeiben zártkörű táncmulatságot rendeznek. Belpádjij: családjegy (3 személyig) 12 K., személyjegy 6 K.

— **Gyapjukészletek bejelentése.** Felhívjuk azok figyelmét, a kik gyapju készletek felett rendelkeznek, az 1917 évi 1157. sz. a. kormányrendeletben előirt bejelentési kötelezettségük teljesítésére.

— **Szekelyföldi Átmenetgazdasági r. t. alakulása.** A Marosvásárhely székhellyel alakuló „Szekelyföldi Átmenetgazdasági r. t., amelynek hivatása lesz a katonai leszereléskor felszabaduló javak felosztása, továbbá iparosoknak anyag, kereskedőknek árubeszerezése, augusztus hó 20 án lett volna alakulása. A szekelyföld távolabbi részeiből is élénk érdeklődés mutatkozott az alakulás iránt és oly óhaj merült fel, hogy a távolabbi részek beszerzéséhez idő nyújtassék. Az alapítók ezért a részvényjegyzés és alakulás napját elhalasztották. Az újabb időpontok széles körben közölve lesznek.

— **Baumann-est Csikszereván.** Baumann Karoly, az országos hírnevű humorista kedden tartotta meg humoros estélyét, s ezáltal Csikszereva közönségét ismét egy kellemes estehez juttatta. Kiséretében volt leánya, Kömives (Baumann) Erzsike, Bárdos Irén tanítványa, ki mint kezdő, kellemes hangjával egynehány magyar nótát énekelt. Egy kis szorgalom, s igen szép jövőt jósolhatunk neki.

— **Hogyan lehet vetőmagot beszerezni.** Vetőmagvakat a fennálló szabályok szerint következő módon lehet beszerezni: Ha a Had terménynek van az illető község területén átvett gabonája, ebből vetőmag céljára eladhat olyanoknak, a kiknek saját termésükből nincs fedezve vetőmagszükségletük és a kiknek ennél fogva a községi előjáróság beszerzési utalványt adott. A kik ily módon nem fedezhetik vetőmagszükségletüket, azoknak a vármegyei gazdasági egyesülethez kell folyamodniok, melyeknek a földművelési miniszter megengedheti, hogy a valóságos vetőmaghiány fedezésére terményeket vásárolhassanak. A szárazság vagy fagy által leginkább sújtott ama vármegyékre nézve, melyekben nagyobb vidékeken van vetőmaghiány, a földművelési miniszter akként intézkedett, hogy a vármegyei hatóságok után oda fogja szállíttatni azt a vetőmagmennyiséget, a melynek szüksége hatósági uton megállapított. Végül a nemesített vetőmag beszerzését azzal igyekszik a földművelési miniszterium megkönnyíteni, hogy azoknak közvetlen eladását biztosította a nemesítő gazdaságok által. Ily vetőmagot egyesek vagy egyesületek a termelőktől rendelhetnek. Ezek szerint vetőmagot helyben a községi előjáróság beszerzési utalványa alapján, különben pedig a gazdasági egyesület vagy közigazgatási hatóságok után lehet beszerezni. A szükségletet is ezeknél lehet bejelenteni, mert a földművelési miniszterium csak a gazdasági egyesületeknek és hatóságoknak adhat vetőmagszerzési engedelmet vagy vetőmagcéljára terményt.

— **Husz korona lesz a jegyváltás díja.** Az államvasutak igazgatósága radikális módon akar segíteni azon, hogy az utasok egyrésze a kalauznál váltja meg a jegyét. Rendeletet adott ki, amely szerint az egy ko-

ronás jegyváltás díj husz korona lesz. Bizonyos, hogy 20 koronáért mindenki kétszer is meggondolja, mielőtt jegy nélkül beül a vonatba, megér-e neki az a kényelem, hogy nem tolakodik, husz koronát.

— **Schumacher: Lady Hamilton szerelme.** Ev-tizedek óta foglalkoztatja a regényolvasók fantáziáját Hamilton lady tragikus, buja és kárhóztos szerelmi élete. A könyv most magyarul is megjelent. Lady Hamilton szerelme a regény címe és a Kultura kiadásában került a könyvpiacra. A pástorleányból lett udvari dáma világraszóló karrierjét írja meg Schumacher a páratlan érdekességű könyvében, — hogyan került az utcára, férfikézből férfikézbe, a rozszant cselédházi nyoszolyából drága selyemágyba, míg végre Mária Karolina királynő tulajdonja barátságába és Hamilton lord felesége, excellenziás asszony lesz belőle. A tündöklően szép regény bonyodalmas meséjén a finom erotika színei csillannak át. A szép kiállítású könyvet Somlyó Zoltán költői tolla ültette át magyarra, a mestéri fordítás sokban hozzájárul majd a kitűnő regény népszerűségének fokozásához. Lady Hamilton szerelme 12 koronáért rendelhető meg minden könyvkereskedésben. Kapható Vákar L. könyvkereskedésében.

— **Hatósági uton előállított rum kiutalása.** Pénzügyminiszter ur 70.500—1918. sz. rendeletével a mezőgazdasági munkálatokkal nem foglalkozó lakosság égetett szeszes italok szükségletének, — illetve a tej hiány következtében fokozódott rum szükségletének — kielégíthetése végett kiutalt 21 000 hektoliter fok finomított szeszből készítenő rum egynegyed része a törvényhatóság területén a magán és közalkalmazottak által esetleg alakított és tényleg működő beszerzési (élelmzési) csoportok a hadsereg tisztai étkezdői-, az ipari-, közlekedési-, bányá vállalatok alkalmazottai és munkásellátási intézményei, kórházak, a mezőgazdasági munkával nem foglalkozó egyéb közintézmények között lévén felosztandó a vármegye alispánja elrendelte a fent megnevezett igényjogosultak sürgős összeírását. Az összeírást a községi előjáróságok végzik, miért is az érdekeltek már most jelentkezhetnek összeírásra. Az összeírásnak e hó 25-ig be kell fejeződnie. Mint-hogy a közalkalmazottak a beszerzési csoport után láttatnak el rummal, azok a kimutatásba nem veendőek fel.

— **A mákkészletek felajánlása.** A 2094—1918. M. E. számú rendelet értelmében a többi olajmagvakhoz hasonlóan a mákot is lefoglalták a közszükséglet biztosítására. Minden mákkészlet csak a Magyar Olaj és Zsiripari Központ R. t.-nak ajánlható fel megvételre. Masnak, mint a Magyar Olaj- és Zsiripari Központnak mákot eladni vagy vásárolni nem szabad. Saját érdekében cselekszik mindenkinek, ha a kár és kellemetlenség elkerülése céljából mákkészletét a részvénytársaságnak bejelenti és rendelkezésére bocsátja.

— **Ruha a tanítóknak.** A Hangya 4 millió korona értékű szövetet vásárolt, a melyet feldolgoztatott és egyesegyedül a tanítókat fogja ellátni. A tanfelügyelők nagyrészen már érintkezésbe léptek a Hangyával és mintaruhákat kértek. A ruhából a tanítók családtagjai is kapnak. A Hangya a vételnél csak azt köti ki, hogy aki ruhát vesz, legalább három kiló rongyot, szőrmét vagy ruhadarabot adjon át maximális áron. A legdrágább ruha 450 K. Négytől tizenöt éves fiúk vagy leányok ruhája 128—265 K, négy—öt éves leányok kabátja 102 K, női kabátok 362 435 kor. Férfifelőltők 450—500 K, egy succo-öltöny 175 korona.

— **A termésrendelet végrehajtása.** Az Országos Közélelmzéső Hivatal vezető miniszter rendeletet intézett valamennyi kormánybiztoshoz, a melyben közli, hogy az ország különböző vidékein a termés zár alá vetele és különösen a cséplőgépnél való lefoglalásra vonatkozó egyes intézkedéseit nem hajtják végre kellően és hogy az átvévi bizottságok nem felelnek meg teljes mértékben földadatuknak. Ennek folytán elrendeli, hogy minden egyes törvényhatóság területén a törvényhatóság első tisztviselője a járási főszolgabírák után meggyőződést szerezzen valamennyi átvévi bizottság pontos működéséről. E tevékenységükről a törvényhatóságok első tisztviselői azoknak a községeknek megjelölésével, a hol az átvévi eljárás körül a legcsekélyebb hibát vagy mulasztást tapasztalták, közvetlenül a kormánybiztosokhoz tegyenek jelentést. A törvényhatóságok minden tisztviselője ellen a legnagyobb szigorúsággal fog a miniszter eljárni minden olyan esetben, a mikor az átvévi eljárás körül a legcsekélyebb mulasztást tapasztalja. Az átvévi bizottságok kifogástalan működését a kormánybiztosok a rendelkezésre álló közegek után a legenergikusabban ellenőrzik majd.

Várdotfalván 2 butorozott szoba
magányos embernek kiadó.
Cím e lap kiadóhivatalában.

— A csikszeredai vadásztársaság folyó évi július 27-én szokatlanul népes közgyűlést tartott. A közgyűlés iránt az érdeklődést nagy mértékben fokozta az, hogy a megelőző közgyűlésen újból alakított tisztikarnak most volt a bemutatkozása. A felfokozott érdeklődés nem is volt ok nélkül, mert az elnöki székhely, az elnöknek a gyűlést megelőzőleg saját házkörében megtett és itt bejelentett, a vadászat eminens érdekeiben álló intézkedései, továbbá a tartalmas felszólalások és indítványok a közgyűlést olyan nivóra tették, mely a vadászat leglelkesebb híveit is kielégíthette. Antal József kir. törvényszéki elnök, a társulat elnöke, elnökké történt megválasztását megköszönve, megnyitójában programot adott, melyet helyszíne miatt sajnos, csak kivonatossan közölhetünk: Céljaul tűzte ki, az egyesület működésének intenzív, eredményessé és bajtársias szelleművé tételét, melyhez a tagok kitartó erős akarattal — és nem szalmalánggal — való közreműködését kéri, melyből az egyéni hiúság, szabadosság kapcsoltsák ki, helyet adva a kölcsönös szeretetnek és bizalomnak. Csak így lehet elérni, hogy a napi robot munkában kifáradt lélek a vadászatban felfrissüljön és szórakozást találjon. Az ölés szeleme az emberben benne van, mire példa a világháború, ahol, ha az örület meg nem szűnik terítékre kerül az emberek legjava és a civilizáció kincse. A vadászatban is a szabadjára eresztett vadászszennvedély — amilyen a vadászóé — szintén az irtásban találja gyönyörűségét. Az igazi, vérbeli vadászt azonban egy határvonal választja el a vadászótól, mely a törvényes tilalmakon kívül főleg az egyéni erős akaratban van, mely tulzásokot meg nem enged. Társasvadászatokon is csak az egyetemes és rend nyújthat olyan eredményt, mely a költséges vadászattal arányban áll. Haminden tagot bajtársias szellem a rendnek és feyelemnek szeretete hat át akkor a társas együttlét minden tagra egyformán kellemes lesz és a vadásztársaság elérte célját. A közgyűlés az elnök megnyitójának jegyzőkönyvi

megörökítését határozta el és az ülésen kívül tett megelőző intézkedéseiről jegyzőkönyvileg köszönetet mond. Társas vadászatok intézőjévé megválasztott Lányi Nándor. Elhatározta a közgyűlés, hogy a vadászjegy kiváltását tagjai a társulati titkár útján eszközölhetik a tagsági díj egyidejű lefizetése mellett. Azután több kevésbé fontos tárgy tárgyalása után határozatilag kimondta, hogy az elnök, a titkár és pénztáros közgyűlési határozat nélkül felveheti közszégi kültagnak azon megbízható és nem a társulat székhelyének területén vadászni akaró egyéneket, akik nem mint rendszer tag óhajtják felvételüket. Ezek tagsági díjban 50 K tagsági díj helyett évente 30 koronát tartoznak fizetni, vadászni csak azon község határán van joguk, mely községre kültagnak felvételtek. Ezen kültagok a társulat közgyűlésének nem tagjai és vadászati jogaitványok ellenében kötelesek a vadóvás érdekében a vadózás meggátálása által minden lehetőt elkövetni.

— Felhívás Csikszereda és vidéke hölgyközönségéhez. A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur Csikszeredában 70—100 méhészetet kedvelő nő részére államköltségen méhészeti és ezzel kapcsolatos méztésztautó tanfolyamot rendez. A tanfolyam a mezei munka bevégezése után lesz olyformán, hogy a tanfolyamhallgatók naponként két (2) előadáson vesznek részt, még pedig a napnak abban a részében, amidőn házi teendőiket — a család rövása nélkül — megszakíthatják. Felkérem a tanfolyamon részt venni szándékozó Csikszereda-, Taplocza-, Várdotfalva- és zögödi mélyen tisztelt hölgyeket, hogy a tanfolyamot rendező urnóknél: dr. Nagy Béné és dr. Elthes Gyuláné bizottsági tagoknál Csikszeredában személyesen vagy levélben a folyó évi augusztus hó 25-éig jelentkezzenek. Csiksomlyón, 1918. évi augusztus hó 9-én. Csikvármegyei Méhészek Egyesülete: Szabó István, elnök.

— Köszönetnyilvánítás. Nagysikerű jótékony célú táncvigalmat rendeztek a madéfalvai vasutasok, mely

alkalommal a tiszta jövedelemből a Csikmegyei hadi-árvák és özvegyek javára 50 koronát, a többi 986 koronát az Erdélyrészi hadbavonult vasutasok özvegyei és árvái kapják. Felülfizettek a következők: Schnitzler Gyula mérnök 50 K, Erdélyi Akos 20 K, Dobos Imre 30 K, Erdélyi Ákosné, Gaál József, László Gyula, Gorny József állomás főnök, Cseh István, Meskó Kálmán, Biró Ferenc plebános 20-20 K, Zakariás Andor 14 K, Deáky Adol 20 K, Szántó József 14 K, dr. Kolonics Dénes, Gábossy Dénes plebános, Fekete Pál, Szabó Géza, Szántó Mihály 12-12 K, Tóthpál Márton, Száva Kristóf, N. N., Pogány főhadnagy 10-10 K, Tankó Imre, Gaál Ignác, Petres Ferenc, Deutsch százados, Gergely István, Hemmer Rezső, Vizi Sándor, Ferenczy András, Simon Lajos, Csiszár Tamás 8-8 K, Szekula Mihály, Kassay Nándor, Balázs József, Erdős Elek, Gulácsy Mihály, Simon Ödön, Bohém Társaság 6-6 K, Koka Albert, Péterfy, Ráduly 5-5 K, Némethy István, Rob Sándor, Boksa Imre, Spiriák Sándor, Hedrik László, Kezel Ferenc, Pritz Benedek, Krusnyák Vencel, Resetár András, Páll Sándor, Daboczy Jenő, Szilveszter főhadnagy, Benedek főhadnagy, Ajer főhadnagy, Jártó Ferenc, László Gáspár, Darvas Géza, Matrinecz Gábor, Péter Béla, Ifj. Szabó Elek, Prohászka Ferenc, László Gáspár, Olti Gáspár, Jakab Dénes, Székely József, Rothausser, Bogács Ferenc, Zakariás István, Halcskó Kálmán, Kelemen András, Csótojy N., Török Gábor, Mezey Domokos, Székely Mihály, Pál István, Daradics Sándor, Székely Simon, Nagy Ferenc, Bodis István, Rosenfeld Henrik, Kiss Mihály, Antal Károly, Reznek Nándor, Miklós Sándor 4-4 K, Füleky Károly, Incze János, Fazakas Antal, Boga József 3-3 K, Péter István, Darvas András, Erce János, Buzás József, Kalmár Jenőné, Bogdán György, Gaál József, László Sándor, Miklós Imre, Kiss Antal, Biró Albert, Péter Ferenc, Troboján Miklós, Henrik Károly, Bokor József, Miklós Domokos, Ilyés Márton, Vágner Béla, Sára József, Nyikos, Kiss V., N. N., Borus József, Tuzson István, Ilyés Márton, Pap Miklós, Boros Traján, Vigh Sándor, Kósa János 2-2 K, László Sándorné, Zöld Aurél, Ferencz István, Csóti András, Sünegi Antal, Jung János, Buzás Áron, Fodor Sándor, Barabás Sándor, Román Bálint, Balázs András 1-1 K. A felülfizetők, fogadják hálás köszönetünket. A rendezőség.

— A katonaság állatvásárlása. Eddig a mögöttes országrészben fekvő pöttestek csak harminc kilométeres körzetben vásárolhatták be a szükséges vágómarhát. Ertesülésünk szerint a honvédelmi miniszter most megengedte, hogy a katonaság az ország egész területén beszerezheti élőállatszükségletét, még pedig az egyes vidékeken kialakult piaci árkért. Azonban a katonaság is köteles a Takarmány és Allatforgalmi r. t.-től szállító igazolványt szerezn.

Értesítés!

Van szerencsém az igen tisztelt szülők tudomására hozni, hogy a **gimnázium, polgári leányiskola, az elemi iskolák minden osztálya részére a**

tan könyvek már nagyobb részben
megérkeztek.

Mindenkinek saját érdeke, hogy a szükséges iskolai könyveket mielőbb beszerezze, mert azok — tekintettel a mindinkább növekedő anyag- és munkáshiányra — csak korlátolt számban kaphatók.

Kiváló tisztelettel **Vádkár I.**

Rajzszerék, írószerek, könyvhordószijak, tinták, palatáblák, törlő gumik stb. nagy választékban!

Értesítés!

Székely és Réti erdélyrészi butorgyár r. t. Marosvásárhelyt, előnyösen ismert cég, intézetünknel

mintaszobákat

helyezett el, melyek minőség és ár tekintetében a legmesszebbmenő igényeket is kielégítik. — A mintaszobák intézetünk külön helyiségében megtekinthetők és megrendelések ugyanitt felvételnek. 2—

Agrár takarékpénztár r. t. fiókja
Csikszereda.

RUBAFESTÉST,

szövetek, posztók, selymek festését elfogadja

MERGLER TERÉZ

TUSNÁD-FÜRDŐ.

Megrendelések posta útján is eszközölhetők!

Feladási hirdetmény.

Csikszenttamási közbirtokosság folyó évi **augusztus hó 20-án** d. e. 11 órakor Csikszenttamáson a közbirtokosság hivatalos helyiségében megtartandó szó- és zárt írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező Csikmadaras II od hátrész Domuk és Háromkut patakokra hajló erdőrészeiben fekvő, mintegy 10000 m²-t kitevő széldöntött lucfenyő fatömegét.

Kikiáltási ár m³ kint 8, azaz nyolc korona.

Bánatpénz 8000, azaz nyolcezer korona.

Árverés és szerződési feltételek az árverés napján a birt. elnökségnél megtekinthetők.

Csikszenttamás, 1918. július 29-én.

Imecs Ferenc, **Böjte György,**
kb. jegyző. kb. elnök.

FAJBOROK

u. m.: rizling, leányka, tramin, bakar, oportó stb. jutányos áron kaphatók bármilyen nagy mennyiségben és kölcsön hordókban. Valamint mindennemű

SZESZESITALOK,

cognac és likör is kicsinyben és nagyban. — A tisztelt vevők becses pártfogását kéri

Neumann Benő Szászrégen.

19—

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett közöltetnek s felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Fedélcserépet, palát, meszet, cementet, gipszet, stucatur nádat, cementcsöveket, kutyűrűket stb., stb., mindenféle építési anyagot állandóan raktáron tartanak azok bármikor kaphatók

Nagymihály Sándor csikszeredai, tusnádi, sepsiszentgyörgyi és kézdivásárhelyi építési anyagraktáraiból.

7—

Bukott tanulók érdekében forduljanak sürgősen a
ZSOLDOS TANINTÉZETHEZ

Budapest VII., Dohány-utca 84. szám. Ugyanott a legyorsabb előkészítés magánvizsgákra, felvételi és érettségi vizsgákra. — Telefon 32840.

Kitermelhető erdőbirtokot

keresek megvételre,

lehetőleg vasut közelében, jó országgal. Hosszadalmas levelezések elkerülése végett kérek pontos és kimerítő adatokat: fafajok, méretek, hely és vasútállomás stb. megjelölésével: **Walter bankiroda,** Budapest, IX., Ráday-utca 43. Telefon: József 68—70.

5—5

Csikszeredán a Rakóczy utca 15. sz. alatti **ház eladó.**

Értekezhetni özv. dr. **Molnár Lászlónénál,** Vörösmarthy-utca 38. szám.

Fényképészeti cikkek

jutányos áron beszerezhetők

Vakár L. könyvkereskedésében.

Kiadó üzlethelyiség!

Felcsik legforgalmasabb helyén, nagy üzlethelyiség berendezéssel, kitűnő berendezéssel, nagy raktárakkal, kényelmes modern urilakással kiadó, esetleg örök áron eladó. — Értekezhetni **Rács Bélánénál, Karczfalva.** 1—3

Tiszta szeszből főzött

GYÁRI ECET

bármilyen mennyiségben kapható

Gál István

ecetgyárosnál, **Csikszereda.**

6—6

KÉRELEM.

A csikszentgyörgyi havasról elveszett 2 db két éves pejsikó, egyik herélt, a másik kancsa, mindkettő nyakán bélyeg. A ki tud róluk sziveskedjék **Cziko László** csikszentgyörgyi birtokost — illő jutalom ellenében — értesíteni. 2—2

Ha butorokat akar venni

ne sajnálja az utat **M.-Vásárhelyre** és tekintse meg

SZÉKELY és RÉTI

erdélyrészi butorgyár részvénytársaság kamarai szállítók

BUTORTERMEIT.

Ebédlők, uri és hálószobák, szalonok, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, zongorák, h talmas választékban, jutányos árak mellett.

37—

Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság.

A m. kir. osztály-

sorsjáték főarúsítója.

Üzletköre:

Pénzbetétek átvétele betétikönyvecskére és folyószámlára előnyös feltételek mellett.

Kölcsönök folyósítása váltóra, kamatos kötelezvényre, törlesztéses (annuitásos) jelzálogkölcsön ingatlanokra 15, 20, 25 évi időtartamra. Kereskedőknek előnyös feltételek mellett áruhitelt nyújt.

Előlegeket nyújt értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.

Zálogkölcsönöket folyósít arany és ezüst tárgyakra.

Értékpapírok vétele és eladása mindenkor a pontos napi árfolyamon.

Tőzsdei megbízások teljesítése a budapesti értéktőzsdén, a legelőnyösebb feltételek mellett.

Szelvények díjmentes beváltása. Üzletfeleinek a 4%-os magyar koronajáradék szelvényeket már 10 nappal az esedékesség előtt beváltja költség levonás nélkül.

Külföldi pénznemek és érepénzek vételét — eladását, mint a Devizaközpont bizományosa, mindenkor a pontos napi árfolyamon közvetíti.

Vagyonkezelés elvállalja értékpapírok, okiratok megőrzését és szakszerű bankári kezelését, sorsolások ellenőrzését.

Minden pénzügyi- és tőzsdei szakkérdésben szívesen és díjtalanul szolgál kimerítő felvilágosítással.

Mint a m. kir. osztály-sorsjáték főelárúsítója

foglalkozik osztály-sorsjegyek eladásával.

A magyar hadikölcsön kötvények vételét és eladását előnyös feltételek mellett közvetíti, azokra olcsó kamatláb alkalmazásával előleget nyújt, szelvényeit költségmentesen beváltja.

5—